

ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ

Ο Άγιος Γεράσιμος, γόνος της αριστοκρατικής Οικογενείας των Νοταράδων, γεννήθηκε το 1509 στα Τρίκαλα Κορινθίας. Οι γονείς του ονομάζονταν Δημήτριος και Καλή. Ο προπάππος του Λουκάς Νοταράς - τελευταίος πρωθυπουργός του Βυζαντίου - ήταν συγγενής εκ μητρός με τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, το μαρτυρικό Αυτοκράτορα του Βυζαντίου. Αφού έλαβε πλουσιοτάτη παιδεία, περιόδευσε σε όλους τους ιερούς τόπους της Ελλάδας. Πήγε στην Κωνσταντινούπολη και προσκύνησε τους τάφους των προγόνων του. Κατόπιν μετέβη στο Άγιο Όρος και εκάρη Μοναχός όπου και σώζεται το σπήλαιο της ασκήσεώς του στην έρημο της Καψάλας (κελλίον Μεγάλου Βασιλείου).

Στους Αγίους Τόπους χειροτονείται Ιερέυς και χειροθετείται Αρχιμανδρίτης υπηρετώντας επί 12 έτη στην Αγιοταφική Αδελφότητα και το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων. Επιθυμώντας περισσότερη ησυχία πέρασε στην Κρήτη και κατέληξε στην Ζάκυνθο όπου και παρέμεινε επί ένα δωδεκάμηνο.

Το 1555 έρχεται στην Κεφαλονιά. Ασκήτευσε στο σπήλαιο, στην περιοχή "Λάσση" του Αργοστολίου, επί πέντε έτη. Το 1560 έφτασε στα Ομαλά, όπου και ανακαίνισε το ξωκκλήσι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, ιδρύοντας παράλληλα γυναικεία κοινοβιακή Μονή με πολυμελή αδελφότητα ονομάζοντάς την "Νέα Ιερουσαλήμ".

Χαρακτηριστική είναι η φράση του Αγίου με την οποία νουθετούσε έως εσχάτου αναπνοής: "Τεκνία ειρηνεύετε εν εαυτοίς και μη τα υψηλά φρονείτε".

Εκοιμήθη το έτος 1579 στις 15 Αυγούστου, για λόγους όμως εκκλησιαστικής οικονομίας μετετέθη την επόμενη. Μετά 2 έτη, στις 29 Οκτωβρίου, έγινε η ανακομιδή. Με την επέμβαση των Παπικών οι Βενετσιάνοι διέταξαν την Β' ταφή. Στις 20 Οκτωβρίου του επομένου έτους έγινε η Β' ανακομιδή.

Έκτοτε το ιερό λείψανο παραμένει άφθαρτο και ευωδιάζον προς προσκύνηση και αγιασμό των πιστών και εκτίθεται προς προσκύνηση μέσα σε τζαμένια λειψανοθήκη που ενσωματώνεται σε μεγαλύτερη, ασημένια, περίτεχνη λάρνακα, η οποία είναι τοποθετημένη πάνω από τον τάφο του Αγίου.

Η ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

(Γράφει ο Πρωτοπρεσβύτερος Ιωάννης Μεσολωράς)

Είναι αλήθεια ότι τα χωριά μας οφείλουν πολλά στην παρουσία του Αγίου με το μοναστήρι του στην Κοιλιάδα των Ομαλών. Όλη η περιοχή έχει πανηγύρι και χαίρεται όταν ο Άγιος βγαίνει Λιτανεία μέχρι τον πλάτανο και τ' αλώνια. Σαν ήλιο βλέπει ο λαϊκός ποιητής τον Άγιο να βγαίνει από το Ναό του και να φωτίζει το βουνόκλειστο χώρο της κοιλάδας.

"Ως ήλιος Γεράσιμε εκ του ναού σου βγαίνεις - και με τους αγγέλους τ' ουρανού στα ύψη ανεβαίνεις".

Τούτη η κοιλάδα αποκλειστικά θα δεχθεί την ευλογία του. Πολλές φορές λέει η παράδοση επεχείρησαν να τον πάρουν αλλά "επόδισε" (από το ρήμα ποδίζω). Εκεί λίγο πιο έξω στο δρόμο που πάει στα Τρουγιανάτα το λένε στα "ποδόρια". Δεν πήγαινε πιο πέρα. Έγινε ασήκωτος. Στο χώρο τούτο νοιώθει ευχαριστημένος αφού ο ίδιος τον διάλεξε απο τόσους άλλους που περιόδευσε. Έτσι βασιλεύει στα Ομαλά και κάποιες φορές το χρόνο βγαίνει τη βόλτα του σαν άρχοντας ακριβοθώρητος για να τον χαρούν και να τον θαυμάσουν οι υπήκοοί του. Κι έρχονται κατά χιλιάδες. Στη Λιτανεία στη μέση Εκείνος σηκωμένος στα χέρια ψηλά, σεμνός, άφθαρτος, στητός, στ' άφθαρτα ιερατικά του άμφια τα παλιά που ο τάφος, όπως και το σώμα του, δεν τα έλιωσε.

Μπροστά παιδιά με τα εξαπτέρυγα, ψαλτάδες, που ψέλνουν " Άγιε του Θεού πρέσβευε υπέρ ημών... Ή ση παμμάκαρ ψυχή τοις ουρανοίς εγκατώκησεν το σώμα σου δε τη γη τελεί τα θεσπέσια...".

Παππάδες, καλόγριες τριγύρω του κι ένας απλός άγιος καλόγηρος, ο Γεράσιμος Ψιχάλας από το Ξηρόμερο χρόνια τώρα να κρατάει το πεύκι (μικρό χαλί) που πάνω του θα πιθωθεί στο Πηγάδι. Πίσω Δεσποτάδες - κι οι Κεφαλλονίτες έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ρωτάνε: πόσοι δεσποτάδες θα' ρθουνε στο πανηγύρι; - επίσημοι και ο λαός του Θεού ν' ακολουθάει. Το πέρασμά του ως τον πλάτανο είναι ευλογία, η έξοδος του Άρχοντα στα υποστατικά του. Θ' αναπαυτεί στο πηγάδι που ο ίδιος όρυξε, κάτω απο τη σκιά του Πλατάνου, στα αιώνια σημάδια του που λέει κι ο ποιητής" - πλάτανο πενταδάκτυλο και με βαθύ πηγάδι - μας άφησες Γεράσιμε αιώνιο σημάδι". Το νερό του πηγαδιού θα ξεχειλίσει και τα φύλλα του πλατάνου θα θροΐσουν για να χαιρετίσουν τον Αφέντη.

Αχ αυτή η λιτανεία! Οι καμπάνες χαρμόσυνα χτυπάνε, μουσικές παιανίζουν, στρατιώτες βηματίζουν με τα όπλα στον ώμο. Ποιός ξέρει τι να σκέφτεται ο Ασκητής των Ομαλών. Έχει μάτια να τα δη, αυτιά για να τ' ακούσει;

Οι καημένοι οι άνθρωποι πασχίζουνε να τον δοξάσουνε. Παρούσες οι Αρχές, οι μουσικές, οι ψαλτάδες με τις καλλιφωνίες τους, οι παπάδες και οι δεσποτάδες με τα χρυσά τους άμφια. Λόγοι, ευχαριστήρια, έπαινοι, τραπέζια...

Δέξου τα 'γιε καλόγερε. Οι άνθρωποι τόσο μπορούν, τόσο ξέρουν να σου προσφέρουν. Αν θέλεις μη τα ξεσυνεριστείς. Αν δεν σ' αρέσουν ρίξε μια ματιά κάπου αλλού. Δες τους κάμπους, δες τα δέντρα, τα βουνά.

"-Λάμπουν οι κάμποι και βουνά εις την εμφάνισίν σου - τα δέντρα κλίνουν, τα κλαδιά κι αυτά να προσκυνήσουν, ακρουμάσου, (από τη λέξη ακρόαμα= άκου) τα πουλιά "μέσα στα φύλλα τα πουλιά ψάλλουν αγγέλων ύμνον"- ψάλλουν σ' εσέ Γεράσιμε της αρετής τον ύμνον". Και αν περάσεις στα υπερκόσμια άκου" οι Άγγελοι στον ουρανό σ' εσέ δοξολογούσι - στην θεία λειτουργία σου αυτοί χοροστατούσι".

Τι πανηγύρι, τι χαρά που είναι η Λιτανεία του Αγίου! Όλα παίρνουν άλλη όψη - Βγήκε ο Άγιος; τί ώρα βγαίνει ο Άγιος; ρωτάει ο Κεφαλλονίτης. Έτσι δυνατά, παραστατικά και θεολογικά. Δεν τον βγάνουν, βγαίνει, είναι ζωντανός, κινείται, δρα και προπαντός βγαίνει για να σκορπίσει τα δώρα σαν άρχοντας και διαχειριστής του ουράνιου πλούτου στους

υπηκόους του: "Παντού σκορπιάς παρηγοριά χαρά και ευφροσύνη και αοράτως χορηγείς την ελεημοσύνη".

Όλοι χαίρονται και αγγάλονται, συγκλονίζονται, δακρύζουν, σταυροκοπιώνται, δέονται: μα κάποιιοι σπαράσσουν

- "- Οι δάιμονες σπαράττουσι εμπρός στο λείψανό σου-
- παρακαλούνε σε θερμά να πάψης το θυμό σου-
- Να μην τους έχεις στη φωτιά στη φλόγα την αγρία-
- ζητούντες πάντα από σε πλήρη ελευθερία-"

Τόση ελευθερία που να μπορούν τα πλάσματα του Θεού να παιδεύουν. "Να τρέχουν όπου θέλουνε πλάσματα να παιδεύουν, αμαρτωλούς από παντού να τρέχουν να μαζεύουν". Οι κουρλοί (τρελλοί) είναι η δόξα του Αγίου έλεγαν οι παλιές καλόγριες, γι' αυτό και υπήρχε ειδικό κατάλυμμα γι' αυτούς για να κάθονται στο μοναστήρι να κάνουν τά σαραντάρια τους (40 ημέρες νηστείες) για να απαλλαγούν από το διάβολο που τους είχε κυριεύσει. Για δεσ στην Λιτανεία τί γίνεται; Μαυροντυμένες υπάρξεις, άνδρες, γυναίκες, παιδιά τρέχουν με σπουδή να εξασφαλίσουν μια θέση όπου λάχει κατάχαμα κατά μήκος του δρόμου για να περάσει ο Άγιος απάνουθέ τους. Οι δικοί τους, τους κουρλους προσπαθούν να τους τακτοποιήσουν, κάποιιοι υπάκουα πείθονται, άλλοι αντιστέκονται. Κάποιιοι απ' αυτούς θα βουλευτούν κάπως κάπου. Τον Αύγουστο πέφτουνε πολλοί. Παπάδες καθοδηγούν, κάποιιοι απ' αυτούς όχι με τόσο κομψό τρόπο, σου δίνουν την εντύπωση πως ξεφορτώνουν καϊκι,! χωροφύλακες τακτοποιούν. Όλο ψάχνουν για μια θέση, κάποιιοι πρέπει να μπουν ίσια στη γραμμή, άλλοι να σκύψουν. Κοντά να πλησιάσει ο Άγιος, όλο καλμάρουν. Περνάει απάνουθέ τους. Εδώ μπορεί να γίνει το θαύμα. Αν δε γίνει τώρα μια άλλη φορά ίσως, η πίστη δεν αποκάμνει. Η Λιτανεία όμως είναι το κορύφωμα της ελπίδας. Στον πλάτανο κορυφώνεται η λιτανεία, αναπέμπονται δεήσεις, ψάλλονται τα απολυτικά, εκφωνούνται λόγοι και αποδίδονται ευχαριστίες σ' αυτούς που παρευρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους τον Άγιο και αρχίζει η επιστροφή. Θα περάσει από τ' Αλώνια "ο Αγρότης των Ομαλών", κατά τον σοσιαλιστή μακαρίτη Τρίτση, βρίσκεται στο στοιχείο του. Εδώ στο χώρο που κατεργαζόταν η σοδειά θα ακουστεί δέηση "υπέρ ευφορίας των καρπών της γης και καιρών ειρηνικών" και με τα ωραία εξαποστειλάρια "ο σύλλογος μοναζόντων των Ιερέων ο χορός και η πληθύς Φιλεόρτων..." θα επιστρέψει στη βάση του στη "μικρή" Εκκλησία... (υπάρχει και η μεγάλη Βυζαντινού Ρυθμού).

Ο Άγιος τοποθετήθηκε στην Κοίμηση. Ο κόσμος περιμένει να προσκυνήσει. Οι επίσημοι προσκύνησαν ενόσω ο Άγιος στεκόταν στην πίσω δυτική πόρτα για να αναπεμφθεί δέηση για τους γονείς του Αγίου, τον Δημήτριον και την Καλήν και για τους πεθαμένους. Οι παπάδες ξεντύνονται βιαστικά, εύχονται "βοήθειά μας ο Άγιος". Οι πιστοί αρχίζουν να φεύγουν και σε λίγο η κοιλάδα των Ομαλών θα ερημώσει και θα ησυχάσει και ο Άγιος στην Κοίμησή του. Όμως δεν θα' χουν φύγει οι προσκυνητές έτσι, κάτι θα χουν πάρει: αντίδωρο, άρτο, φυλακτά από τις καλόγριες, εικόνες και σταυρουδάκια, χώμα από τον τάφο του, φύλλα από τον πλάτανο, διγκωνάρι και όσοι προλάβουν και καφέ και λουκούμι στο Ηγουμενείο. Κάποιιοι θα πάνε στην Τράπεζα του Μοναστηριού, που έχει φαγητό. Οι ντόπιοι στα σπίτια τους θα φάνε κυρίως το βραστό τράγιο, παλιότερα όλα τα σπίτια είχαν περίσσια φαγιά για τους συγγενείς, φίλους και γνωστούς, που ερχόντανε να προσκυνήσουνε. Έπρεπε να βάζουνε κάτι στο στόμα τους τόσες ώρες νηστικοί και κουρασμένοι από την ολονυχτία. Στις μέρες μας φεύγουν, πάνε σπίτια τους οι περισσότεροι, τους προσκαλούμε αλλά δεν πολυκαταδέχονται, έχουν τ' αυτοκίνητα και φεύγουν...

Τελικά, τί μένει στη ψυχή και το νου με τη συμμετοχή σε μια λιτανεία; Ο κάθε Κεφαλλονίτης ξέρει καλά να το πεί, οι κάτοικοι των Ομαλών το βιώνουν τόσο συχνά.

Παρ' όλα αυτά μένει κάτι βρωμερό στη γλώσσα πολλών Κεφαλλονιτών και μη, το οποίο ο ποιητής των στίχων που μου έδωσαν αφορμή για τούτο το κείμενο παρακαλεί να παύση: η βλαστήμια.

"Αγαπητοί μου Χριστιανοί παύστε
να βλασφημάτε
τον Άγιον Γεράσιμον και μεταξύ
των άλλων
να σέβεσθε θερμότερα τον γόνον
των Τρικάλων".

(Δημοσιεύθη στην τοπική εφημερίδα "Φραγκάτα"-1995)

<http://new.imk.gr/el/showcat.asp?Catid=5&scatid=22>